

İLKOKUL MÜDÜRLERİNİN KORONAVİRÜS (COVID-19) SALGININDA KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

PROBLEMS FACED BY PRIMARY SCHOOL PRINCIPALS IN THE EPIDEMIC CORONA (COVID-19) AND SUGGESTIONS FOR SOLUTIONS

Prof.Dr. Necdet KONAN

İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, Malatya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0001-6444-9745

Hakan CANPOLAT

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi, Malatya/Türkiye
ORCID ID: 0000-0002-2656-5515

Cite As Konan, N. & Canpolat, H. (2021). "İlkokul Müdürlerinin Koronavirüs (Covid-19) Salgınında Karşılaştıkları Sorunlar Ve Çözüm Önerileri", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:6, Issue:31; pp:1765-1776

ÖZET

İlkokul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemek amacıyla olgubilim deseninde nitel araştırma deseninde yapılan bu araştırmanın çalışma grubunu, 2020-21 öğretim yılında Malatya ili Doğanşehir ve Yazihan ilçelerinde ilkokullarda görev yapmakta olan ve seçkisiz örnekleme yoluyla seçilen 30 ilkokul müdürüdür. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda katılımcıların kişisel bilgilerinin elde edilmesi amacıyla sorulmuş üç soru, koronavirüs sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla da 12 soru bulunmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, ilkokullarda yüz yüze eğitim konusunda en önemli sorunun virüs bulaşma sorunu olduğu, uzaktan eğitim sırasında en çok teknolojik altyapı ve araç gereç eksikliği sorunu yaşandığı, okulların hijyen konusunda özellikle ilçe Milli Eğitim Müdürlüğünden destek almalarının yanında çoğunluğunun kendi imkanları ile okullarında hijyen koşullarını sağladıkları görülmektedir. Araştırmada ayrıca bu süreçte yaşanan sorunlara çözüm önerisi olarak da bilgilendirme çalışmalarının, öğrencilerin eğitimsel gereksinimlerinin giderilmesi ve sürecin önemsenmesi gerektiği düşüncesinin öne çıktığı belirlenmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak, okullarda koronavirüs sürecinde bilgilendirme çalışmaları kapsamında uzaktan eğitim sırasında ders zamanının küçük de olsa bir bölümünün öğrenci ve ailelerini bilgilendirici görüşmelerin yapılmasına ayrılması önerilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İlkokul müdürü, koronavirüs, covid 19.

ABSTRACT

The study group of this research, which was carried out in a qualitative research design in a phenomenological design in order to determine the problems faced by primary school principals in the coronavirus (Covid-19) epidemic and solution proposals, consisted of 30 primary schools selected by random sampling, working in primary schools in Doğanşehir and Yazihan districts of Malatya in the 2020-21 academic year. is the manager. A semi-structured interview form was used as a data collection tool in the research. In the interview form, there are three questions asked to obtain personal information of the participants, and 12 questions to determine the problems experienced during the coronavirus process and solution suggestions. Descriptive analysis and content analysis methods were used in the analysis of the research data.

As a result of the research, it is seen that the most important problem in face-to-face education in primary schools is the problem of virus contamination, the lack of technological infrastructure and equipment is the most common problem during distance education, the schools receive support especially from the District National Education Directorate for hygiene, and most of them provide hygiene conditions in their schools with their own means. In the research, it has also been determined that the idea that information studies, the educational needs of the students and the need to pay attention to the process come to the fore as a solution proposal to the problems experienced in this process. Based on these findings, it has been proposed to conduct informative interviews with students and their families in a small part of the course time during distance education within the scope of informing activities in the coronavirus process in schools.

Keywords: Primary school principals, coronavirus, covid 19.

1. GİRİŞ

Farklı dönemlerde tüm toplumları etkileyen büyük kırılmalara ve dönüşümlere tanık olan insanlık, yaşadıklarından farklı şekillerde de olsa etkilemiş, onlara değişim ve dönüşüm deneyimi yaşatmıştır. Tarihte yaşanan büyük kırılmalara ve büyük değişimlere bakıldığında en önemli sebebin, insanlığın bunalım ve krizleri bir bütün olarak yaşadığı dönemler olduğu görülmektedir. İnsanlık tarihini derinden etkileyen bu kırılmalardan biri de salgın hastalıklardır. Salgın hastalıklar, siyasal, sosyal ve ekonomik yaşamın yeniden şekillenmesine sebep olan savaşlardan bile daha fazla zararlı olabilmektedir. Salgın hastalıklar ani ve büyük ölçekli nüfus kaybına neden oldukları için günlük hayatın kesintiye uğraması, tarımsal ve diğer üretim faaliyetlerinin durması, ticari hayatın sekteye uğraması gibi birçok olumsuz etkiye neden olmuşlardır (Türk vd., 2020: 614). Yaşadığımız bu çağda riskler ve fırsatlar bir arada bulunmaktadır. Bu risklerden belki de en tehlikelisi, hızlı ve etkili bir şekilde yayılabilen ve tüm dünyayı etkileyebilen salgın hastalıklardır.

Küreselleşme sürecinin zaman ve mekân üzerindeki etkileri, tüm toplumlara olumlu gelişme getirmekle kalmamış, olumsuz gelişmenin de aynı hızla yayılmasına zemin hazırlamıştır. Geleneksel toplumlarda hastalıklar, görece yerel yaşam alanlarıyla sınırlı kalabilse de, günümüz toplumundaki ulaşım ve iletişim koşullarının etkisiyle hastalıkları kısıtlamak ve sınırlı alanlarda izole etmek oldukça zor olmaktadır. Bu nedenle, dünya salgınlar için büyük bir risk alanı haline gelmiş ve salgınlar bir korku ortamı oluşturarak toplumun ve bireylerin kendini güvende hissetmesini engeller nitelikte olmuştur (Karakaş, 2020: 545). Covid-19'un neden olduğu pandemi, dünya çapında yaşanan böyle bir krizdir.

Günlük hayatta önemli değişikliklerinin olmasına sebep olan Covid-19 (Koronavirüs) pandemisinin, Çin'in Vuhan kentinde ortaya çıktığı ileri sürülmektedir. Başlangıçta yerel bir sağlık sorunu olarak görülse de yayılma hızı ve öldürücü etkisiyle birlikte kısa sürede küresel bir salgın halini almıştır (WHO, 2020). Covid-19 pandemisi kaynaklı ilk vakalarını tespit etmeye başlayan ülkeler, salgının etkilerinden kurtulmak ve yayılma hızını düşürmek amacıyla çeşitli önlemler almaya yönelmişlerdir. Alınan önlemler önceleri küçük çaplarda olurken, Covid-19'un Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından salgın olarak ilan edilmeye başlaması ile birlikte daha yoğun bir şekilde uygulanmaya başlanmıştır. Bu durum ekonomiden, eğitime sosyal yaşamın birçok alanını durma noktasına getirecek bir dizi önlemleri zorunlu kılmıştır. 11 Mart 2020 tarihinde Dünya Sağlık Örgütü Covid-19'un bir salgın olduğunu açıklamış ve tüm dünya ülkelerini kişilerarası etkileşimi en aza indirecek önlemlerin alınmasını ve bu önlemlerin özenle uygulanmasını önermiştir (WHO, 2020). Covid-19'un yayılmasını önlemek için alınan uluslararası önlem ve uygulamalar arasında sokağa çıkma yasakları, yerel, kentsel, bölgesel ve uluslararası seyahat kısıtlamaları öne çıkmıştır (OECD, 2020a; WHO, 2020). Dolaşım yasağının yanı sıra, birçok ülkenin uyguladığı sokağa çıkma yasağı, başta iş dünyası ve eğitim olmak üzere birçok alanı derinden etkilemiştir (OECD, 2020a, 2020b).

Covid-19 salgını tüm dünyada sosyal yaşamı belirgin bir şekilde etkilemiştir. Salgına nihai çözümü ifade eden aşilar geliştirilip uygulanmaya başlamışken, ilaç ve tedavilerin henüz geliştirilememiş olması, salgın sonrasında yeniden normal yaşama dönüşü de oldukça zorlaştırmıştır. "Yeni normal" olarak adlandırılan kavramsal yenilik, günümüz yaşam koşulları dikkate alındığında insanların bir arada olmalarını ve salgının yayılmasını engelleyecek çalışmaların oldukça zor şartlar içerisinde yürütülüyor olduğunu da gözler önüne sermektedir (Karakaş, 2020: 546). Bununla birlikte, bu durumun ne zamana kadar bu şekliyle sürebileceğine ilişkin kestirimlerde bulunmayı zorlaştıran kanıtlar da yaygınlaşmaya devam etmektedir.

Birçok ülkede koronavirüs tanısı konmuş olan hastaların sayısının artması ile birlikte Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı tarafından hazırlanan "Pandemik İnfluenza Ulusal Hazırlık Planı"na uygun olarak 10 Ocak 2020 tarihinde Koronavirüs Bilim Kurulu kurulmuştur. 24 Ocak 2020 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığı tarafından kontrol edilen havalimanlarına termal kameralar yerleştirilmiş, özellikle Çin'den gelen yolcuların kapsamlı taraması yapılarak, koronavirüs semptomları olan kişilerin karantinaya alınması gerekliliği gündeme gelmiştir. Türkiye 3 Şubat 2020'de Çin'den tüm uçuşları yasaklamış, 23 Şubat'ta İran sınırını kapatmış, 29 Şubat'ta İtalya, Güney Kore ve Irak ile uçuşları askıya almıştır. Korona vakası görülen ülkelere Türkiye'ye yapılacak seyahatlerin kısıtlanmasının yanı sıra 8 Mart 2020 tarihi itibarıyla çoğu ilde halka açık yerler ve toplu taşıma araçları dezenfekte edilmeye başlanmıştır. Türkiye'de ilk koronavirüs vakası 11 Mart 2020'de tespit edilmiştir. 16 Mart 2020'den başlayarak öğrenim kurumlarında eğitim-öğretime ara verilerek, öğretimin yüz yüze öğretim yerine uzaktan öğretim şeklinde devam ettirilmesine karar verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı karamamesi ile 3 Nisan 2020'de kısmi sokağa çıkma yasağı ilan edilmesiyle birlikte pazar ve marketler gibi halka açık yerlerde maske takılması zorunlu hale getirilmiş, bazı şehirlerde giriş çıkışlar yasaklanmıştır. Koronavirüsten daha fazla etkileneceği öngörüldüğü için 65 yaş ve üstü grubundaki kişilere özel sokağa çıkma yasağı uygulanmıştır. Daha sonraki dönemde ise zaman zaman sıkılaştırılan, zaman zaman gevşetilen birçok önlem gündeme alınarak uygulanmıştır. Kasım 2021 itibarıyla dünya genelinde 240 milyon koronavirüs vakası belirlenirken, Türkiye'de belirlenen vaka sayısı 8 milyonu geçmiştir (Sağlık Bakanlığı, 2020).

Öğrenci, öğretmen, okul yöneticisi, eğitimci olmayan personel, veliler ve diğer tüm eğitim bileşenleri düşünüldüğünde, birçok ülkede nüfusun çoğunun içerisinde bulunduğu eğitim sistemi, Covid-19 salgınından en çok etkilenen alanlardan biri olmuştur. Salgın sırasında okullarda öğretmen-öğrenci etkileşimine dayalı geleneksel eğitim hizmetlerinin nasıl sürdürüleceği ülkelerin cevaplaması gereken önemli sorulardan biri haline gelmiştir. Birçok ülke, öğrencileri bulaşma riskinden uzak tutmak ve virüsü ailelerine bulaştırma olasılığını azaltmak için okulları kapatmaya karar vermiştir (Özer ve Suna, 2020: 175). Bazı ülkeler ise okulları açık tutmak için özellikle çaba göstermişlerdir.

Salgının başladığı ülke olan Çin Halk Cumhuriyeti, koronavirüs pandemisi ile birlikte uzaktan öğretim sistemine geçiş yapmış ve tüm öğretim düzeylerindeki öğrencilerin uzaktan öğretimden başlayarak öğrenme

faaliyetlerine devam etmelerini zorunlu kılmıştır. Ortaya çıkan Covid-19 pandemisi nedeniyle İtalya ve Amerika Birleşik Devletleri'nde de benzer bir uygulamaya gidilmiştir. İngiltere salgınının ilk aşamasında sürü bağışıklığının sağlanabileceğini savunarak yükseköğretimde yüz yüze öğretime devam edilmesi fikrinin üzerinde durmuş, daha sonraki dönemde eğitim öğretimin uzaktan öğretim şeklinde devam ettirilmesi kararı alınmıştır (Yamamoto ve Altun, 2020: 75). Türkiye'de ise ilk vakaların görülmesi ile birlikte eğitim öğretim faaliyetleri uzaktan öğretim yöntemi ile devam edilmeye başlanmış, kısa süreli olacağı düşünülen bu uygulama yaklaşık üç yarıyıl devam etmiştir.

Türkiye'de uzaktan öğretimin başlamasıyla birlikte Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda ortaya çıkabilecek olumsuz durumların en aza indirilmesi için kurumsal önlemler alınmaya çalışılmış, uzaktan öğretimin başarı ile yürütülmesi için çeşitli seminerler düzenlenmiştir (Yamamoto ve Altun, 2020: 76). 2012 yılında öğrenci ve öğretmenleri iletişim halinde tutmak amacıyla kurulmuş olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) salgın nedeniyle uzaktan öğretim için aktif olarak kullanılmaya başlanmış, Tüm öğrencilerin kolay kullanımını sağlamak amacıyla altyapı çalışmaları yapılmıştır. 23 Mart 2020 tarihinde EBA TV ilkökul, ortaokul ve lise olmak üzere 3 farklı uzaktan öğretim kanalında yayına başlamıştır. Bu kanallarda 1. sınıftan 12. sınıfa kadar her ders 20-25 dakika sürmekte ve gün boyu tekrarlar devam etmektedir. Öğrencilerin ders aralarında eğitici ve eğlenceli aktiviteler sunabilecekleri bir "etkinlik kuşağı" bulunmaktadır (Başaran, vd. 2020: 371). Bütün bu uygulamalar, Covid-19 pandemisi döneminde eğitim öğretimin olabildiğince aksamadan yürütülmesi amacıyla yapılırken, özellikle eğitim kurumu yöneticileri için birçok zorluğu da beraberinde getirmiştir. Aniden ortaya çıkan ve daha önceki bir tecrübe ile başa çıkmanın mümkün olmadığı bu salgın ortamında okul müdürlerinin yaşadıkları sorunların ortaya çıkarılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi ile yaşanması muhtemel benzer krizler için de önlemler alınması adına önemlidir.

Bu araştırmanın temel amacı ilkökul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemektir.

Bu amaçla araştırmada aşağıdaki sorunlara yanıt aranmıştır:

- ✓ İlkokul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
- ✓ İlkokul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu başlık altında araştırmanın deseni, çalışma grubu, veri toplama aracı, verilerin toplanması ve verilerin analizine değinilmiştir.

2.1. Araştırmanın Deseni

Bu araştırma olgubilim deseninde nitel bir araştırmadır. Olgubilim deseninde amaç bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları belirlemektir. Olgubilim araştırmaları nitel araştırmanın doğasına uygun olarak kesin ve genellenebilir sonuçlar ortaya çıkarmayabilir. Ancak bir olguyu daha iyi tanımamıza ve anlamamıza yardımcı olacak sonuçlar sağlayacak örnekler, açıklamalar ve yaşantılar ortaya koyabilir. Bu yönüyle hem bilimsel alanyazına hem de uygulamaya önemli katkılar getirebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 75).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-21 öğretim yılında Malatya ili Doğanşehir ve Yazıhan ilçelerindeki ilkökullarda görev yapmakta olan 30 ilkökul müdürü oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan katılımcı ilkökul müdürlerine ilişkin demografik veriler Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı No.	Unvandaki Yıl	Cinsiyet
M1	12	Erkek
M2	10	Erkek
M3	10	Erkek
M4	6	Erkek
M5	12	Erkek
M6	5	Erkek
M7	17	Erkek
M8	30	Erkek
M9	12	Kadın
M10	20	Kadın

M11	12	Erkek
M12	7	Kadın
M13	16	Kadın
M14	17	Erkek
M15	11	Erkek
M16	18	Erkek
M17	14	Erkek
M18	1	Erkek
M19	6	Kadın
M20	15	Erkek
M21	7	Erkek
M22	8	Erkek
M23	5	Erkek
M24	16	Erkek
M25	7	Erkek
M26	30	Erkek
M27	9	Kadın
M28	4	Erkek
M29	8	Erkek
M30	11	Erkek

2.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formudur. Araştırmanın veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerini (görev unvanındaki kıdemi ve cinsiyeti) belirlemeyi amaçlayan iki soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcı ilkökul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerileri belirlemeyi amaçlayan 17 açık uçlu soru yer almaktadır.

2.4. Verilerin Toplanması

Veriler, 2020–21 eğitim ve öğretim yılında Malatya ili Doğanşehir ve Yazihan ilçelerindeki ilkökullarda görev yapmakta olan okul müdürleri ile geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formunun uygulanması ile elde edilmiştir. Görüşmeler, ilkökul müdürlerinin makam odalarında, araştırma ile ilgili gerekli ön açıklamalar yapıldıktan sonra, çalışmaya katılmaya gönüllü olanlarla gerçekleştirilmiştir. Uygulamalar yaklaşık 20-25 dakika arasında sürmüştür.

2.5. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizinde, betimsel analiz ve içerik analizi yaklaşımından yararlanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Veriler, araştırma sorularının ortaya çıkardığı temalara göre düzenlenebileceği gibi, görüşme ve gözlem süreçlerinde kullanılan sorular ya da boyutlar dikkate alınarak da sunulabilir. Betimsel analizde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir. İçerik analizinde ise temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulmaktadır ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilmeye çalışılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 242).

3. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmanın amacına yanıt bulmak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilen verilerin çözümlenmesi sonucunda ulaşılan bulgular ve bu bulgulara ilişkin yorumlar yer almaktadır.

3.1. Okul Müdürlerinin Okulda Gitme Durumlarına İlişkin Görüşleri

Okul müdürlerinin okulda gitme durumlarını belirlemek üzere katılımcı ilkökul müdürlerine “Okulunuza haftada kaç gün gitmektedir?”, “Okulunuza gittiğiniz günlerde ortalama kaç saat kalıyorsunuz?”, “Okulunuza neler yapmak amacıyla gitmektedir?” ve “Bunların yapılması ne oranda gerek / zorunlu?” soruları yöneltilmiştir. Bu sorulara verilen yanıtlar Çizelge 2’de sunulmuştur.

Çizelge 2. Katılımcıların Okula Gitme Durumları

Katılımcı No.	Okula Gidilen Gün	Okulda Kalınan Saat	Okula Gitme Amacı	Amacın Gerekliliği (%)
M1	5	8	Eğitim öğretim	90
M2	5	4	Eğitim öğretim	100
M3	5	5	İdari işler	100
M4	7	10	İdari işler	100
M5	5	8	İdari işler	100
M6	5	6	İdari işler	30
M7	5	8	İdari işler	100
M8	5	8	Eğitim öğretim	100
M9	5	8	İdari işler	100
M10	5	8	Eğitim öğretim	50
M11	7	8	İdari işler	100
M12	5	8	Eğitim öğretim	100
M13	5	8	İdari işler	100
M14	5	8	Eğitim öğretim	90
M15	5	8	Eğitim öğretim	99
M16	5	9	Eğitim öğretim	100
M17	5	8	Eğitim öğretim	100
M18	5	9	Eğitim öğretim	100
M19	5	8	İdari işler	90
M20	5	8	Eğitim öğretim	100
M21	5	8	Eğitim öğretim	100
M22	5	8	Eğitim öğretim	100
M23	5	9	İdari işler	100
M24	5	8	Eğitim öğretim	100
M25	5	8	İdari işler	100
M26	5	8	Eğitim öğretim	100
M27	5	8	Eğitim öğretim	100
M28	5	8	İdari işler	100
M29	5	8	İdari işler	100
M30	7	8	İdari işler	100

Çizelge 2’de yer alan veriler incelendiğinde katılımcı ilkökul müdürlerinin 27’sinin haftada beş gün, 3’ünün ise haftanın her gününde okula gittikleri görülmektedir. Okula gitme nedenlerinde de iki nedenin olduğu ortaya çıkmıştır. Bunlar eğitim öğretim ve idari işler başlığı altında toplanmıştır. Okula gitmelerinin %90-100 gibi yüksek oranda gerekli olduğu belirtilmiştir.

3.2. İlkokul Müdürlerinin Koronavirüs Salgınında Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlkokul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla katılımcı ilkökul müdürlerine “Okullarda bu olağan dışı dönemde hangi sorunlar yaşanmaktadır?”, “Okulların yüz yüze öğrenime açılmasıyla karşılaştığınız/ karşılaşılabileceğiniz sorunlar nelerdir?”, “Uzaktan öğretimde ne tür sorunlar yaşanmaktadır?”, “Okulların hijyen bakımından yeterli seviyeye geldiğine inanıyor musunuz? Neden?”, “Bu süreçle ilgili, herhangi bir destek aldınız mı? Yanıtınız evetse kimlerden ve nasıl bir destek aldınız?”, “Bu süreçte en büyük korkunuz / kaygınız nedir? Neden?”, “En çok neyin özlemine çekiyorsunuz?” ve “Bu süreç sona erdiğinde ilk yapmak istediğiniz şey nedir?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu sorulara verdikleri yanıtlar aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

İlkokul müdürlerine ilk olarak “Okullarda bu olağan dışı dönemde hangi sorunlar yaşanmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 3’de verilmiştir.

Çizelge 3. Okullarda Bu Olağan Dışı Dönemde Yaşanan Sorunlara İlişkin Bulgular

Okullarda Bu Olağan Dışı Dönemde Yaşanan Sorunlar	f
Okula, derse olan devamsızlık	10
Temizlik sorunları, temizlik malzemesi eksikliği	7
Sosyal mesafe, maske kullanımı	3
Öğrencileri ve velileri Covid-19 eğitimlerine dâhil etmek	2
Evlerde teknolojik aletlerin, internetin olmaması	2
Veli ve ailelerin Covid-19’a karşı gerekli önlemleri almaması	1
Yüz yüze eğitimde pandeminin öğrenci ve okul ortamına yayılması	1
Ekonomik sıkıntılar	1
Veli- öğretmen tartışması	1
Sınıf düzeyinde müfredata uygun ilerlemek	1
Ulaşım sorunu	1

Çizelge 3'e bakıldığında ilkökul müdürlerine göre okullarda bu olağan dışı dönemde yaşanan sorunlar arasında en dikkat çeken okula ve derse olan devamsızlık ile temizlik sorunları ve malzeme eksikliğidir. İlkokul müdürlerine göre bu dönemde ilkökullarda yaşanan diğer sorunlar arasında; sosyal mesafe, maske kullanımı öğrencileri ve velileri covid-19 eğitimlerine dâhil etmek, evlerde teknolojik aletlerin, internetin olmaması, veli ve ailelerin covid-19'a karşı gerekli önlemleri almaması, yüz yüze eğitimde pandeminin öğrenci ve okul ortamına yayılması, ekonomik sıkıntılar, veli- öğretmen tartışması, sınıf düzeyinde müfredata uygun ilerlemek ve ulaşım sorunu bulunmaktadır.

Okullarda bu olağan dışı dönemde yaşanan sorular hakkında ilkökul müdürlerinden en dikkat çeken görüşler aşağıda verilmiştir:

"Sınıflarda çok az öğrenci bulunmakta, devamsızlık, hasta olan çocukların gelmesi, hasta aile olan temaslı çocukların okula gelmesi, aidat ödeme sorunları." (M9)

"Okulumuz köy okulu olduğu için öğrencileri bir araya getirmekte zorlandık. Öğrencilere, velilere, personele ve öğretmenlere Covid-19 eğitimi verirken ve okulun temizlik malzemesi, dezenfektan, vb. gibi malzemeleri temin ederken zorlandık." (M25)

İlkokul müdürlerine ikinci olarak "Okulların yüz yüze öğrenime açılmasıyla karşılaştığımız/karşılaşılabileceğiniz sorunlar nelerdir" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 4'de verilmiştir.

Çizelge 4. Okulların Yüz Yüze Öğrenime Açılmasıyla Karşılaşılan / Karşılaşılabilecek Sorunlara İlişkin Bulgular

Okulların Yüz Yüze Öğrenime Açılmasıyla Karşılaşılan / Karşılaşılabilecek Sorunlar	f
Virüs bulaşma riski	8
Öğrencilerin sosyal mesafe kuralına yeteri kadar uymamaları	7
Temizlik malzemesi ihtiyacının karşılanmaması	3
Devamsızlıkların artması	3
Ulaşımındaki maske-mesafe-temizlik sıkıntısı	2
Kurallara velileri alıştırmak	2
Virüsle ilgili eğitimlerin yeterince yapılmaması	2
Herhangi bir sorunla karşılaşmadık	2
Personel eksikliği	1

Çizelge 4'e göre ilkökul müdürleri okulların yüz yüze öğrenime açılmasıyla birlikte karşılaştıkları en önemli sorunlar olarak virüs bulaşma riskini ve öğrencilerin sosyal mesafe kuralına yeteri kadar uymamaları olduğunu belirtmişlerdir. İlkokul müdürleri yüz yüze eğitimin başlaması ile karşılaşılabilecek sorunlar arasında ayrıca temizlik malzemesi ihtiyacının karşılanmaması, devamsızlıkların artması, ulaşımındaki maske-mesafe-temizlik sıkıntısı, kurallara velileri alıştırmak, virüsle ilgili eğitimlerin yeterince yapılmaması, herhangi bir sorunla karşılaşmadık, personel eksikliğini bulduğunu belirtmişlerdir.

Okulların yüz yüze eğitime açılması ile ilgili karşılaşılan sorunlar hakkında okul yöneticilerinden bazılarının görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

"Okulda olası bir rahatsızlık veya benzeri durumlar. Öğrencilerin sosyal mesafe kuralına yeterli kadar uymamaları." (M6)

"Hastalık vaka sayısında artış, öğretmenin temas riski." (M4)

"Bölgenin kırsal olması ve öğrenci sayımızın az olmasından dolayı herhangi bir sorunla karşılaşmadık." (M5)

İlkokul müdürlerine üçüncü olarak "Uzaktan öğretimde ne tür sorunlar yaşanmaktadır?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 5'de verilmiştir.

Çizelge 5. Uzaktan Öğretimde Yaşanan Sorunlar

Uzaktan öğretimde yaşanan sorunlar	f
Teknolojik altyapı ve araç-gereç yetersizliği	23
Öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yetersizlikleri	3
Dikkat sorunları	1
Öğrenci ile yüz yüze iletişim kuramama	1
Bütün öğrencilerin derslere katılmaması	1
Sorun görülmemiştir	1

Çizelge 5'e bakıldığında ilkökullarda uzaktan eğitim ile ilgili en önemli sorun olarak teknolojik altyapı ve uzaktan eğitimde kullanılmakta olan araç-gereçlerin eksikliği olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticileri uzaktan eğitim ile ilgili diğer sorunları ise öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yetersizlikleri, dikkat

sorunları, öğrenci ile yüz yüze iletişim kuramama ve bütün öğrencilerin derslere katılamaması olarak sıralamışlardır. Bir okul yöneticisi ise uzaktan öğretimde bir sorun yaşanmadığını belirtmiştir.

Uzaktan öğretim ile ilgili sorunlar konusunda okul yöneticilerinin bazı görüşleri aşağıda bulunmaktadır.

“En büyük sorun kırsalda internet alt yapısı eksikliği ve uzaktan eğitim platformlarının aile tarafından tam kullanılmaması.” (M2)

“Öğretmenlerin teknoloji kullanımındaki yetersizlikleri ve öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili internet sağlayıcılarının ve tablet, bilgisayar yetersizliği.” (M8)

İlkokul müdürlerine dördüncü olarak “Okulların hijyen bakımından yeterli seviyeye geldiğine inanıyor musunuz? Neden?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 6’da verilmiştir.

Çizelge 6. Okulların Hijyen Durumuna İlişkin Bulgular

Okulların Hijyen Durumu	f
Gerekli tedbirler imkânlar doğrultusunda alındı	21
Personel yetersizliği	3
Yeterince önemsenmiyor	2
İlaçlama işini profesyonel ekip yapmalı	2
Yeteri kadar temizlik malzemesi mevcut	1
Gerekli temizlik ve hijyen malzemesi yetersizliği	1

Çizelge 6’ya göre okul yöneticilerinin büyük çoğunluğu okullardaki hijyen konusunda kendi imkanları ile tedbirler aldıklarını ve bu yüzden okullarının hijyen bakımından yeterli düzeyde olduğunu belirtmişlerdir. Okul yöneticileri okullarda hijyen sağlanması konusunda personel yetersizliğini, hijyen konusunun okullarda yeterince önemsenmediğini bu konuda bir sorun olarak gördüklerini belirtirken, okullarda ilaçlama faaliyetlerinin profesyonel ekiplerce yapılması gerektiğini vurgulamışlardır. Bir okul yöneticisi de okulda yeteri kadar temizlik malzemesinin bulunduğunu belirtmişlerdir.

Okullardaki hijyen koşullarının sağlanması konusunda okul yöneticilerinden bazılarının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

“Evet, çünkü yüz yüze eğitim başlamadan önce “okulumuz temiz” belgesi alındı ve hazır hale getirildi.” (M8)

“Bizim okulumuzda böyle bir sorun bulunmamaktadır. Yeterli miktarda temizlik malzemesi mevcuttur.” (M20)

İlkokul müdürlerine beşinci olarak “Bu süreçle ilgili, herhangi bir destek aldınız mı? Yanıtınız evetse kimlerden ve nasıl bir destek aldınız?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 7’de verilmiştir.

Çizelge 7. Bu Süreçle İlgili Alınan Desteklere İlişkin Bulgular

Bu Süreçle İlgili Alınan Destekler	f
İlçe MEM’den	12
Öğretmenler, veliler, okul aile birliğinden	10
Hayır	8

Çizelge 7’ye göre okul yöneticilerinden 22 tanesi bu süreçte okul olarak destek aldıklarını, 8’i ise destek almadıklarını belirtmişlerdir. Destek alan okulların çoğunluğu ilçe Milli Eğitim Müdürlüğünden destek alırken diğerleri de öğretmenler, veliler ve okul aile birliğinden destek aldıklarını belirtmişlerdir.

Bu süreçte destek alınması konusunda okul yöneticilerinden bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Sadece MEM’den dezenfektan maske vb. yardım.” (M2)

“Sadece kişisel imkanlar ölçüsünde hazırlıklarımızı yaptık.” (M5)

İlkokul müdürlerine altıncı olarak “Bu süreçte en büyük korkunuz / kaygınız nedir? Neden?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8. Bu Süreçte Yaşanan En Büyük Korku / Kaygıya İlişkin Bulgular

Bu Süreçte Yaşanan En Büyük Korku / Kaygı	f
Virüse yakalanma riski ve can kaybı	17
Salgının artması	9
Karantina kurallarına uymama	2
Eğitimin kesintiye uğraması	1
Sorun yaşamayan	1

Çizelge 8'e göre okul yöneticilerinin çoğunluğu bu süreçte en çok virüse yakalanma ve can kaybı ile salgının artması konusunda kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Okul yöneticileri ayrıca karantina kurallarına uyulmuyor olması ve eğitimin kesintiye uğraması konusunda da kaygı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bir okul yöneticisi ise bu süreçte bir kaygı yaşamadığını vurgulamıştır.

Bu süreçte yaşanan korku/kaygı durumu hakkında okul yöneticilerinden bazılarının görüşleri aşağıdaki gibidir.

"Okulumuzun pozitif vakalarında artışın çok fazla olmasından korkuyorum." (M7)

"Virüs bulaşan kişilerin karantinada kalmayıp çıkmaları." (M14)

İlkokul müdürlerine yedinci olarak "En çok neyin özlemini çekiyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 9'da verilmiştir.

Çizelge 9. En Çok Özlemi Çekilenlere İlişkin Bulgular

En Çok Özlemi Çekilenler	f
Pandemiden önceki hayatın	11
Maskesiz mesafesiz yaşamın	10
Öğrencilerle iç içe olmayı	4
Yüz yüze eğitimin	2
Aile ziyaretleri ve tatiller	2
Fikir belirtmemiş	1

Çizelge 9'a bakıldığında okul müdürlerinin en çok özlemini çektikleri şeylerin pandemi öncesindeki hayat ve maske, mesafe olmadan yaşam olduğu görülmektedir. Okul müdürleri ayrıca, öğrencilerle iç içe olmayı, yüz yüze eğitimi ve aile ziyaretleri ile tatillerin özlemini çektiklerini belirtmişlerdir. 1 okul yöneticisi ise özlemini çektiği şey hakkında fikir beyan etmemiştir.

En çok neyin özlemini çektikleri konusuna ilişkin okul yöneticilerinden bazılarının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

"Pandemiden önceki hayatımızın." (M25)

"Öğretmenlerimizle, öğrencilerimizle herhangi bir korkumuz olmadan eğitim-öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek." (M22)

İlkokul müdürlerine sekizinci olarak "Bu süreç sona erdiğinde ilk yapmak istediğiniz şey nedir?" sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 10'da verilmiştir.

Çizelge 10. Bu Süreç Sona Erdiğinde İlk Yapmak İstenilenlere İlişkin Bulgular

Bu Süreç Sona Erdiğinde İlk Yapmak İstenilenler	f
Öğrencilerle etkinlikler yapmak	8
Tatil ve akraba ziyareti	7
Sosyal ilişkilerin normale dönmesi	7
Mesafe ve maskenin kalkması	6
Yüz yüze eğitim	1
Görüş belirtmeyen	1

Çizelge 10'a bakıldığında okul yöneticilerinin bu sürecin sona ermesinden sonra en çok öğrencilerle etkinlikler yapmayı, tatil ve akraba ziyaretine gitmeyi ve sosyal ilişkilerin normale dönmesini istedikleri görülmektedir. Okul yöneticileri ayrıca maske ve mesafenin kalkmasını ve yüz yüze eğitimin devam etmesini istediklerini belirtmişlerdir. Bir okul yöneticisi ise bu konuda görüş belirtmemiştir.

Bu süreç sona erdiğinde en çok yapmak istedikleri şeyleri açıklayan okul müdürlerinden bazılarının görüşleri aşağıda yer almaktadır.

"Öğrencilerime doya doya sarılmak." (M2)

"Kalabalık ortamlarda hasta olmayacağımızı bilerek rahat etmek." (M13)

"İnşallah çok şey var önceliğimiz mesafe ve maskenin kalkması." (M5)

3.3. İlkokul Müdürlerinin Koronavirüs Salgınında Karşılaştıkları Sorunların Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

İlkokul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlara ilişkin çözüm önerilerini belirlemek amacıyla katılımcı ilkokul müdürlerine "Okullarda bu olağan dışı dönemde yaşanan sorunların çözümünü için neler yapılmaktadır?", "Çözüm getirilmeyen sorunların çözümünü için neler önerebilirsiniz?",

“Okulların yüz yüze öğretime açılması ile ilgili sorunların çözümü için neler yapılmasını önerirsiniz”, “Uzaktan öğretim ilgili sorunların çözümü konusunda önerileriniz nelerdir?” ve “Bu süreçte yaşanan korku/kaygı durumları için çözüm önerileriniz nelerdir?” soruları yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu sorulara verdikleri yanıtlar aşağıda sırasıyla sunulmuştur.

İlkokul müdürlerine ilk olarak “Okullarda bu olağan dışı dönemde yaşanan sorunların çözümü için neler yapılmaktadır?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 11’de verilmiştir.

Çizelge 11. Okullarda Bu Olağan Dışı Dönemde Yaşanan Sorunların Çözümü İçin Yapılanlara İlişkin Bulgular

Okullarda Bu Olağan Dışı Dönemde Yaşanan Sorunların Çözümü İçin Yapılanlar	f
Hijyen şartlarının yerine getirilmesi	16
Bilgilendirme faaliyetleri	11
Öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanması	2
Eğitimin kademeli olarak devamının sağlanması	1

Çizelge 11’e göre okul müdürleri okullarda bu olağan dışı dönemde yaşanan sorunlara çözüm önerileri olarak en çok hijyen şartlarının yerine getirilmesi ve süreç hakkında eğitimin bileşenlerini bilgilendirme faaliyetlerinin çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Okul yöneticileri ayrıca bu konuda öğrencilerin gereksinimlerinin karşılanması ve eğitimin kademeli olarak devamının sağlanması gerektiğini de belirtmişlerdir.

Bu konuda görüşlerini açıklayan okul müdürlerinden ikisinin görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Dezenfektan kullanılmakta. Belirli aralıklarla temizlik yapılmakta. Öğrencilerle temizlik üzerine konuşmak.” (M3)

“Okul ortamında hijyen çalışmalarının devamlılığı, öğrenci devamlılığı için güvenli ortam sağlanması.” (M13)

İlkokul müdürlerine ikinci olarak “Çözüm getirilmeyen sorunların çözümü için neler önerebilirsiniz?” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 12’de verilmiştir.

Çizelge 12. Çözüm Getirilmeyen Sorunların Çözümü İçin Önerilere İlişkin Bulgular

Çözüm Getirilmeyen Sorunların Çözümü İçin Öneriler	f
Paydaşların sürece dâhil edilmesi ve bilgilendirilmesi	9
Sorun görünmüyor	5
Devlet ve gönüllülerin desteğinin alınması	4
Gerekli önlemleri alarak yüz yüze eğitime geçilmesi	4
Personel sayısının artırılması ve personel eğitimi	2
Denetim	2
Öğrencilerin uzaktan eğitime katılımlarının sağlanması	2
Dezenfekte işlemini uzman kişilerin yapması	1
Önlemlere uyulması	1

Çizelge 12 incelendiğinde çözüm getirilmeyen sorunların çözümü konusunda okul müdürlerinin çoğunluğu bileşenlerin sürece dâhil edilmesi ve bilgilendirilmesi üzerinde durdukları görülmektedir. Okul müdürlerinin bu konudaki diğer önerileri ise devlet ve gönüllülerin desteğinin alınması, gerekli önlemleri alarak yüz yüze eğitime geçilmesi, personel sayısının artırılması ve personel eğitimi, denetim, öğrencilerin uzaktan eğitime katılımlarının sağlanması, dezenfekte işlemini uzman kişilerin yapması ve önlemlere uyulmasıdır. Beş okul yöneticisi ise bu konuda bir sorun görmediğini belirtmişlerdir.

Bu konuda görüşlerini açıklayan okul müdürlerinin ikisinin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

M2, “Öğrencinin ve öğrenci velisinin konu ile ilgili farkındalığını daha da arttırmak için yüz yüze konuşulabilir.”

M8, “Çok sayıda olmasa da bu süreçte okula devamsızlığı olan, pandemi korkusuyla öğrencileri okula göndermeyen velilerin ikna edilmesi gerekir.”

İlkokul müdürlerine üçüncü olarak “Okulların yüz yüze öğretime açılması ile ilgili sorunların çözümü için neler yapılmasını önerirsiniz” sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkökul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 13’de verilmiştir.

Çizelge 13. Okulların Yüz Yüze Öğretime Açılması ile İlgili Sorunların Çözümü İçin Yapılması Gerekenlere İlişkin Bulgular

Okulların Yüz Yüze Öğretime Açılması ile İlgili Sorunların Çözümü İçin Yapılması Gerekenler	f
Bilgilendirme çalışmaları	12
Personel sayısının artırılması ve malzeme temini	6

Covid-19 tedbirlerine uyumun denetimi	5
Farklı günlerde ve saatlerde eğitim	5
Aşının bulunmasını	1
Okulların kapanması	1

Çizelge 13'e bakıldığında okulların yüz yüze öğretime açılması ile ilgili sorunların çözümü konusunda okul müdürlerinin en çok üzerinde durdukları konunun bilgilendirme çalışmaları ile personel sayısının artırılması ve malzeme temini bulunmaktadır. Bu konuda okul müdürleri ayrıca Covid-19 tedbirlerine uyumun denetimi, farklı günlerde ve saatlerde eğitim, aşının bulunmasını ve okulların kapanması gibi önerileri bulunmaktadır.

Bu konuda fikirlerini belirten okul müdürlerinden ikisinin görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Topyekûn salgın ile ilgili eğitimler verilmeli, aileler bilgilendirilmeli. Kurallar esnetilmeden uygulanmalı. Araç-gereç, dezenfektan, maske konusunda okullar sıkıntı çekmemeli.” (M22)

“Her sınıfın farklı dakikalarda teneffüse çıkmaları ve mesafenin en aza indirilip ders aralarında sınıfların havalandırılması.” (M7)

İlkokul müdürlerine dördüncü olarak *“Uzaktan öğretimle ilgili sorunların çözümü konusunda önerileriniz nelerdir?”* sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 14'de verilmiştir.

Çizelge 14. Uzaktan Öğretimle İlgili Sorunların Çözümü Konusundaki Önerilere İlişkin Bulgular

Uzaktan Öğretimle İlgili Sorunların Çözümüne İlişkin Öneriler	f
Öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarının giderilmesi	23
Riskin az olduğu bölgelerde yüz yüze eğitime geçilmesi	3
Uzaktan eğitim saatlerinin azaltılması	3
Görüş belirtmeyen	1

Çizelge 14'e göre okul müdürleri uzaktan öğretim sırasında yaşanan sorunların öğrencilerin eğitimsel ihtiyaçlarının karşılanması ile çözülebileceğini belirtmişlerdir. Okul müdürleri bu konuda ayrıca riskin az olduğu bölgelerde yüz yüze öğretime geçilmesi ve uzaktan öğretim saatlerinin azaltılmasının uzaktan öğretim ile ilgili sorunları çözebilecek çalışmalar olabileceğini vurgulamışlardır. Bu konuda bir okul müdürü de görüş belirtmemiştir.

Uzaktan öğretim ile ilgili sorunların çözüm önerileri konusunda görüşlerini belirten okul müdürlerinden ikisinin açıklamaları aşağıda bulunmaktadır.

“Uzaktan eğitimin nasıl yapılacağı ile ilgili kurslar verilmeli, EBA üzerinden internet bağlantısının sınırsız olması (Tüm operatörlerde).” (M24)

“Özellikle kırsal kesimde (riskin daha az olduğu) okulların eğitimi yüz yüze gerçekleştirmesi.” (M2)

İlkokul müdürlerine beşinci olarak *“Bu süreçte yaşanan korku/kaygı durumları için çözüm önerileriniz nelerdir?”* sorusu yöneltilmiştir. Katılımcı ilkokul müdürlerinin bu soruya verdikleri yanıtlar Çizelge 15'de verilmiştir.

Çizelge 15. Bu Süreçte Yaşanan Korku/Kaygı Durumları İçin Çözüm Önerilerine İlişkin Bulgular

Bu Süreçte Yaşanan Korku/Kaygı Durumları İçin Çözüm Önerileri	f
Gerekli önlemlerin alınması ve sürecin önemsenmesi	24
Bilgilendirme faaliyetleri	3
Sınıfların az mevcutla farklı günlerde okula gelmeleri	1
Test yaygınlaştırmak	1
Görüş belirtmeyen	1

Çizelge 15'e bakıldığında okul müdürlerinin bu süreçte yaşanan kaygı/korku durumu konusunda en çok üzerinde durdukları çözüm önerisinin gerekli önlemlerin alınması ve sürecin önemsenmesi olduğu görülmektedir. Okul müdürleri ayrıca bu konuda bilgilendirme faaliyetlerinin, sınıfların az mevcutla farklı günlerde okula gelmelerinin ve testleri yaygınlaştırmanın çözüm olabileceğini belirtmişlerdir. Bir okul müdürü ise bu konuda görüş belirtmemiştir.

Koronavirüs sürecinde yaşanan korku/kaygı durumuna çözüm önerileri konusunda fikrini açıklayan okul müdürlerinden ikisinin görüşleri aşağıda yer almaktadır.

“Başta halkımızın Covid-19 tedbirlerini sağlaması ve ülke olarak topyekûn salgın seferberliği çalışmalarını yapmaları.” (M8)

“Bütün sınıf seviyeleri okula aynı anda gelmemeli ve 10'ar kişilik sınıflar olmalı.” (M3)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmanın temel amacı ilkökul müdürlerinin koronavirüs (Covid-19) salgınında karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerilerini belirlemektir. Bu amaçla olgubilim deseninde nitel bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu grubunu, 2020-21 öğretim yılında Malatya ili Doğanşehir ve Yazıhan ilçelerindeki ilkökullarda görev yapmakta olan ve araştırmanın veri toplama aracı olan yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan sorulara gönüllü ve içtenlikli biçimde yanıt veren 30 ilkökul müdüründen oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunda katılımcıların kişisel bilgilerinin belirlenmesi amacıyla sorulmuş iki soru, koronavirüs sürecinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla da 17 soru bulunmaktadır. Araştırma verilerinin analizinde betimsel analiz ve içerik analizi yönteminden yararlanılmıştır.

Araştırmada okul müdürlerine bu olağandışı döneme ilişkin konularda yaşanan sorunlarla ilgili sorular sorulmuş ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri istenmiştir. Bu olağan dışı dönemde yaşanan en önemli sorunların ne olduğu konusunda okul müdürleri okula ve derse devamsızlığın ve temizlik sorunlarının olduğunu belirtmişlerdir. Okul müdürleri bu konudaki çözüm önerilerinde ise öğrencilerin derslere devam edebilmesi için eğitim için gerekli olan gereksinimlerinin giderilmesi gerektiği, temizlik sorununun hijyen şartlarının yerine getirilerek çözülmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Okul müdürleri yüz yüze öğretime geçilmesi ile yaşanabilecek en önemli sorunun virüs bulaşma riski ve öğrencilerin sosyal mesafe kuralına yeteri kadar uymamaları olduğunu belirtmişlerdir. Bu sorunun çözülmesi için de eğitimin bütün bileşenlerinin sürece dâhil ederek öğrencileri ve velileri bilgilendirecek çalışmaların yapılması gerektiğini vurgulamışlardır.

Okul müdürleri uzaktan eğitim konusunda en çok yaşanan sorunun teknolojik altyapının ve uzaktan öğretimde kullanılacak araç gerecin eksikliğinin olduğunu vurgulamışlardır. Bu sorunun çözümü için de öğrencilerin tablet, bilgisayar, internet gibi gereksinimlerinin giderilmesi önerisi baskın olarak ifade edilmiştir.

Okul müdürleri okullardaki hijyen şartlarının sağlanması ile ilgili destek aldıklarını, bunun yanında okullarındaki hijyen çalışmalarını kendi imkanları ile yaptıklarını belirtmişlerdir.

Okul müdürleri bu süreçte en çok virüse yakalanma kaygısı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu kaygı sorunun çözümünün de sürecin önemsenecek gerekli önlemlerin alınması olduğunu vurgulamışlardır.

Okul müdürleri bu korku/kaygı atmosferi içerisinde en çok pandemiden önceki yaşamı özlediklerini ve bu sürecin bitiminde en çok istedikleri şeyin öğrencileri ile ortak etkinlikler düzenlemek olduğunu belirtmişlerdir.

Koronavirüs sürecinde eğitimin uzaktan yürütülmesine karar verilmesi ile birlikte Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Eğitim Bilgi Sistemi devreye sokulmuş ve eğitim televizyon üzerinden vermeye başlanmıştır. Televizyonun hemen her evde bulunması sebebiyle bu konuda pek fazla sorun yaşanmazken, zaman içerisinde öğretmenlerin de uzaktan eğitim sürecine dahil olması ile birlikte, özellikle internet ve tablet, bilgisayar gibi araç gereç sıkıntısı baş göstermiştir. Uzaktan eğitim sürecinin başlamasının üzerinden yaklaşık olarak bir yıla yakın süre geçmesine karşın, bu sorun hala yeterince çözülememiş durumdadır. Maddi imkanlar gerektiren bu sorunun çözümü konusunda özel ve resmî kurumlar çeşitli faaliyetler yürütmektedirler. Bu çalışmalar sonrasında oldukça azalan bu sorunu okul aile birliklerini sürece dâhil ederek, gereksinim duyan öğrencilerin internet, tablet ve bilgisayar gibi ihtiyaçlarının karşılanması sorunun giderilmesi açısından yararlı olabilir.

Okul ortamı, öğrenci, öğretmen ve okul yöneticisinin aynı çatı altında olduğu bir ortamdır. Uzaktan öğretim ile daha önce bir arada olan öğretmen ve öğrenciler artık bir bilgisayar ekranı üzerinden görüşür hale gelmişlerdir. Bu durum özellikle öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimin zayıflamasına, etkileşimin sınırlanmasına neden olmaktadır. Öğretmen ve öğrenci arasında yaşanabilecek iletişim kopukluğu yaşanan eğitim sorununun daha da derinleşmesine neden olabilecektir. Bu sorunun oluşmasını önlemek için okul müdürleri ve öğretmenlerin birlikte karar alarak yeni uygulamalar geliştirmeleri gerekmektedir.

Koronavirüs, sosyal mesafenin ihlal edilmesi ile kolayca bulaşmaktadır. Virüs bulaşan kişi anında bu durumu fark edememekte etrafında bulunanlara virüsü yayabilmektedir. Eğitimci olmayan okul personeli, öğretmen, müdür yardımcıları ve müdürlerin bir arada bulunduğu ortamda virüs taşıdığından haberdar olmayan bir kişi temas ettiği diğer kişilere virüsü bulaştırabilmektedir. Öğretmenlerin haftada bir de olsa okula gelmeleri

okullarda sosyal hareketliliğe sebep olmaktadır. Okul yöneticileri tarafından bu hareketliliği en aza indirecek düzenlemelerin yapılması virüsün yayılmasını engelleme konusunda yararlı olabilir.

Koronavirüs sürecinde yaşanan en önemli sorunlardan biri uzaktan öğretimin yürütülmesi için internet, bilgisayar ve tablet gibi araç-gereçlerin temin edilmesi gerekmektedir. Aynı hane içerisinde birden fazla sayıda öğrencinin bulunabileceği durumu da göz önüne alındığında bu gereksinim aileler açısından önemli bir maddi kaynağa gereksinim duyulmasına neden olmaktadır. Yapılacak araştırmalarla ailelerin okuyan çocuk sayılarının tespiti, ailenin maddi durumlarının belirlenmesi bu sorunun giderilmesi açısından yararlı olabilir.

Uzaktan öğretim uzun yıllardır uygulanmakta olan bir sistem olmakla birlikte ilkököl, ortaokul ve lise kademelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler tarafından pek kullanılmayan bir öğretim yöntemidir. Aniden ortaya çıkan bu durumun öğretimi kesintiye uğrattığı bir gerçekken, bu süreçten öğrencilerin akademik başarı durumlarının ne şekilde etkilenmiş olduğu aslında tam olarak bilinmemektedir. Öğrencilerin uzaktan öğretim ile elde etmiş oldukları kazanımlarının belirleneceği araştırmalar, uzaktan öğretimin yeniden yapılandırılması adına önem taşımaktadır.

Öğretim kurumlarında hijyen şartlarının sağlanması mevcut okul personelinin çalışmaları ile gerçekleştirilmektedir. Fakat koronavirüs salgını sebebiyle yapılması gereken hijyen çalışmaları özel bilgi ve beceri gerektiren çalışmalardır. Okullarda hijyen koşullarının sağlanması konusunda eğitim kurumlarında çalışmakta olan personelin bilgi düzeyini belirlemeye yönelik araştırmaların yapılması bu konuda farkındalık oluşturulması açısından yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

Başaran, M., Doğan, E., Karacaoğlu, E., Şahin, E. (2020). Koronavirüs (Covid-19) Pandemi sürecinin getirisi olan uzaktan eğitimin etkililiği üzerine bir çalışma. *AJER - Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 368-397.

Karakaş, M. (2020). Covid-19 salgınının çok boyutlu sosyolojisi ve yeni normal meselesi, *İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Dergisi*, 40(1): 541-573.

OECD (2020a). *A framework to guide an education response to the COVID-19 pandemic of 2020*. Paris: OECD Publishing.

OECD (2020b). Education responses to COVID-19: Embracing digital learning and online collaboration. *OECD Policy Responses to Coronavirus (COVID-19)*. Web: <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/education-responses-to-covid-19-embracing-digital-learning-and-online-collaboration> Erişim tarihi: 15.12.2020.

Özer, M. ve Suna, E. (2020). Covid-19 salgını ve eğitim, *Küresel Salgının Anatomisi İnsan ve Toplumun Geleceği* içinde, (Ed.: M. Şeker, A. Özer, C. Korkut), Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi.

Sağlık Bakanlığı. (2020). *Covid-19 Rehberi*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü.

Türk, A., Ak Bingül, B. Ak, R. (2020). Tarihsel süreçte yaşanan pandemilerin ekonomik ve sosyal etkileri. *Gaziantep University Journal Of Social Sciences*, 612-632.

World Health Organization - WHO (2020). COVID 19-Timeline. Web: <https://www.who.int/news-room/detail/27-04-2020-who-timeline---covid-19>

Yamamoto, G. T. ve Altun, D. (2020). Koronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1): 25-34.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (10.Baskı) Ankara: Seçkin Yayıncılık.